

Húsvét 3. vasárnapja

ApCsel 2,14.22-28

„A názáreti Jézust az Isten igazolta előttetek”

Péter a többi tizeneggyel előlépett, és zengő hangon beszédet intézett hozzájuk: Zsidó férfiak és Jeruzsálem lakói mindnyájan! Vegyétek tudomásul és hallgassátok meg szavamat!... Izraelita férfiak! Halljátok meg szavamat! A názáreti Jézust az Isten igazolta előttetek a hatalmas csodákkal és jelekkel, amelyeket – amint tudjátok – általa vitt végbe köztetek. Ezt az embert az Isten elhatározott terve szerint kiszolgáltatottatok, és gonosz kezek által keresztre feszítve elveszejtettétek. Az Isten azonban feloldotta a halál bilincseit és feltámasztotta. Lehetetlen is volt, hogy a halál fogva tartsa, hisz Dávid mondja róla: Szemem előtt az Úr mindenkor, ő áll jobbomon, hogy meg ne inogjak. Örül hát szívem és nyelvem énekel, sőt testem is reményben nyugszik el. Mert nem hagyod a lelkem az alvilágban, nem engeded, hogy rothadás érje Szentedet. Az élet útját mutattad meg nekem, és örömmel töltesz el színed előtt.

Az ApCsel tele van beszédekkel. 21 beszédet olvashatunk, ebből 8 alkalommal Péter szónokol, Pál pedig 9 beszédet mondott. A többi beszéd egy-egy jelentős egyházi személy vagy mártír szájából hangzik el. Emiatt úgy tűnik, mintha Péter és Pál lenne a két legtekintélyesebb vezetője az egyháznak, pedig ők csak a két legmarkánsabb irányzat, a zsidókeresztények és a pogánykeresztények szimbolikus vezetői. Ez is csak részben igaz, ugyanis ebben a kezdeti időszakban Jakabnak és Jánosnak sokkal nagyobb volt a tekintélye, mint Péternek, Pál pedig folyamatosan a viták középpontjában állt. Volt ugyan, aki szerette, de legalább annyian gyűlölték, és igen sokan vitáztak vele.

A kezdeti időszak legfőbb prédikációs témája a feltámadás. Az egyik legősibb hitvallás megközelítően így foglalható össze: „Krisztus feltámadt, mi is feltámadunk!” Ezért Krisztus feltámadásának a bizonyítása kulcs fontosságú. Ennek a beszédnek a stílusa és érvelése, ószövetségi idézési módja erősen emlékeztet a zsinagógai prédikációra. Ami azt jelenti, a keresztények korai szónokai a beszéd mintát és az érvelési stílust a zsinagógából vették. A mondandó és a vita tárgya azonban nem a megszokott zsinagógai vita volt, hanem a középpontban a feltámadt Krisztus állott.

Amikor Lukács az ősegyház és az ősegyház missziójának történetét megírja, akkor nemcsak az események érdeklik. Igen érdekli az a vita, amely az ősegyház fejlődésének egyes állomásait kíséri. Jeruzsálemben hosszú ideig Krisztus feltámadása és messiási jellege áll a viták középpontjában. A vallási vezetőket és a Krisztusban kételkedő zsidókat egyaránt meg akarják győzni. Az első időben úgy tűnik, a közösségen kívüli hallgatóság is igen nagy, és inkább érdeklődő, mint ellenséges. Az idő múlásával azonban a hallgatókból kemény vita partnerek, később pedig ellenségek lesznek. Hamarosan a zsinagógán kívüli csoport vitatkozik a zsinagógán belüliekkel, akiket János evangélista furcsa módon zsidóknak nevez annak ellenére, hogy a másik csoportot is keresztényszidók alkották. Jellemzők lesznek a vita hangnem változásai és az érvelési rendszer, valamint a hivatkozási alapok megváltozásai is. Lukács és szónokai mindenesetre feltűnően jól ismerik az írásokat, és feltűnően pontosan idézik, legyen szó a görög szövegről, vagy esetenként a héber szövegről. Ezeket a szónoklatokat Lukács állította össze. Nem egy beszédet idéz elejétől végig, belefoglalva az adott periódus ókeresztény igehirdetését és témáit is.

Aki beszél, feltárja lelkét, elárulja, mi is az, ami izgatja, és hogyan közelít az adott témához, mennyire járatos annak irodalmában. Jézus a vallási vitát személyével megváltoztatta. Itt már nem egyszerűen elvont messiási kérdés vitájáról van szó, hanem arról, hogy a szemtanúk által ismert Jézust messiásnak, Isten küldöttének tekintik-e, vagy sem. Ez a különbség a teológiai, a vallási beszéd és vallástörténeti beszéd között. Az egyik esetben a beszélőt egy személy és annak példája motiválja, Jézus az Isten fia, a másik esetben csak egy vallási téma történetileg és irodalmilag korrekt kifejtéséről van szó, amiből hiányzik a személyes állásfoglalás. A hívő beszéd Jézussal kapcsolatos állásfoglalással kezdődik, és pozitív véleményt akar kiprovokálni. A misszió a keresztény közösség lételeme, azért valljuk meg hitünket, hogy követőkre találjunk. Olyan Krisztus-követőkre, akik tovább építik egyházát.